

Posudek vedoucí na bakalářskou práci Kateryny Romanovské

Queer utopie: alternativní realita v kontextu hudební queer scény současné Ukrajiny

Bakalářská práce Kateryny Romanovské „Queer utopie: alternativní realita v kontextu hudební queer scény současné Ukrajiny“ dobře ilustruje, jak lze na základě hluboce teoreticky informované analýzy konkrétního – v tomto případě audiovizuálního – materiálu dospět k obecnějším závěrům o možnostech umění v současných politických kontextech. Předmětem analýzy je zde desetiminutový hudební film skupiny Lyudska Podoba s názvem *Sex, Lekarstvennoje, Rock-n-Roll*, jehož detailní čtení poukazuje na možnosti vytváření alternativního prostoru a vizí jiných sociálních vztahů skrze specifické vizuální a zvukové prostředky. Přestože tato analýza pojmenovává obecnější možnosti při využití těchto prostředků, svůj plný význam získává pouze ve vztahu ke konkrétní sociopolitické realitě. Práce vychází z odborně zorientovaného pochopení situace na Ukrajině po tzv. Euromajdanu, které nelze považovat ani u příslušníka této kulturní oblasti za samozřejmé. Tento specifický sociopolitický kontext Romanovská představuje v první, úvodní kapitole, a vůči němu také situuje pojem queer, který chápe především „ve významu aktivistických praktik, které jsou zaměřené na kritiku dominantních diskurzů v rámci daného geopolitického prostředí“ (s. 12). Je třeba zvláště ocenit, že se ve své diskusi kromě anglosaské literatury opírá také o texty ukrajinských autorek a autorů z okruhu gender studies (tento obor byl nedávno etablován na Národní univerzitě v Kyjevě).

Pojem utopie, jehož detailnímu teoretickému vymezení Romanovská věnuje druhou kapitolu, pak chápe především ve smyslu filozofie naděje Ernsta Blocha jako představu místa „ještě-nenastalého“, která vychází z (a je prostředkem) kritiky současné reality. Jinými slovy, Romanovská pojem utopie neomezuje na jeho imaginativní funkce (vize jiné/ideální budoucnosti), ale vnímá jej i jako „způsob chápání a analýzy soudobé skutečnosti“ (Aínsa, cit. s. 16). Na toto chápání pak napojuje koncept queer utopie José E. Muñoze, podle kterého je „queerness“ oblastí představ budoucích možností, založených na odmítnutí existujících normativních a totalizujících diskurzů. Umění je pak doménou, která je schopná tyto představy osvětlovat a nabízet alternativní vnímání času a prostoru. Queer umění je tak chápáno jako politický akt s potenciálem transformovat stávající řády. Detailní analýza vizuálních a akustických prostředků, kterými jsou takové kritické vize a transformované obrazy skutečnosti konstruovány v hudebním filmu *Sex, Lekarstvennoje, Rock-n-Roll* je obsahem třetí a čtvrté kapitoly práce. Romanovská zde interpretuje vtaž tohoto videa k žánru

muzikálu, jeho divadelní charakter, jeho textovou a taneční složku i jeho situování do prostoru parku. Ve vztahu k práci s hudbou, zvukem a hlasem vyzdvihuje mj. žánrovou syntézu (kulturně specificky situovanou ve vztahu k postsovětskému popu), roli časových posunů mezi jednotlivými zvukovými vrstvami (tzv. microtiming), využití noisového elementu, diskrepanci mezi hudebním groovem a taneční složkou videa, a především elektronickou manipulací hlasu, které je věnovaná samostatná podkapitola.

Tato bakalářská práce je neobvykle vyspělá svým způsobem využití komplexní teoretické základny pro pochopení specifického, kulturně situovaného uměleckého vyjádření.

Představuje významný příspěvek k uvažování o možnostech opozice vůči hegemonnímu politickému systému a normativnímu (v tomto případě navíc nacionalistickému) diskurzu prostřednictvím alternativních uměleckých praktik, který významně nasvěcuje, ale zároveň také přesahuje, konkrétní situaci současné Ukrajiny. Ocenit je třeba také formulační a jazykovou obratnost pisatelky, zvláště s ohledem na fakt, že čeština není jejím rodným jazykem.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Praha, 3. září 2020

Mgr. Tereza Havelková, Ph.D.